

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Slægts-rødder

PDF

1	Jens i Emborg + ?	7-tip oldefar født ? Måske trolovet ?	Heste-handler Landsbyen Emborg
2	Erasmus Emborg + Anne Marie Green	6-tip oldefar født 1692 Trolovet i Odense + gift i Silkeborg 1719	Københavns Universitet Silkeborg
3	Elias Emborg + Maren Fugl	5-tip oldefar født 1731 Gift 1774	Studiosus / degn Horsens
4	Rasmus Emborg + Maren Rendtler fra Norge	4-tip oldefar født 1779 Gift på Langsæ Gård i Arendal Norge 1809	Gartner Horsens
5	Jens Emborg + Frederikke Meyer fra Holsten	3-tip oldefar født i Norge 1814 Gift i Vejle 1837	Mejeri-forpagter Horsens
6	Edvard Emborg + Ane Birgitte Margrethe Pedersen	2-tip oldefar født 1839 Gift 1864	Møller Brande
7	Jens Emborg + Margrethe Hansen	Tip oldefar født 1869 Gift i Odense 1896	Gårdejer Brande
8	Edvard Emborg + Anna Johansen	Oldefar født 1905 Gift i Horsens 1939	Overlærer Brørup
9	Jens Emborg + Jytte Lindhardt	Farfar født 1947 Gift i Århus 1970	Arkitekt København
10	Linus Emborg + Kelly Regan fra Wales	Far født 1970 Mødtes i traditionel walisisk bryllupsfest 2002	Københavns Universitet København
11	Elias Regan Emborg	Født 2006	
12	Tomos Regan Emborg	Født 2008	

Emborg blev navnet. Slægtsnavn blev det for mere end 300 år siden (1714). Mere end halvandet hundrede år tidligere var det blevet navnet på en lille ny landsby (1558), og lige præcis der - på en halvø i det jyske sø-højland ved Gudenåen og Mossø imellem Silkeborg og Skanderborg - havde nogle munke år 1172 grundlagt Øm Kloster. Først ville jordejerne ellers ikke sælge, men de gode munke fik bønderne overtalt, at dét ville guderne ikke blive glade for at høre, og straks derefter blev

grunden købt (https://da.wikipedia.org/wiki/Øm_Kloster)

...

Øm er oldnordisk. Ø betyder en ø eller en halvø, m er blot endelsen på det oldnordiske ord. Livet for mere end 850 år siden, såvel livet på klosteret som livet i kongeriget omkring det, er kendt fra den eneste endnu bevarede logbog. Krøniken fra klosteret er skrevet af forskellige munke igennem tiderne, og det er en af vore ældste skriftlige kilder. Umiddelbare kommentarer er specielt interessante. Andre kilder er også relevante. En legende og hjerteskrærende folkevise - hvis fine melodi hver dag kan høres fra kæmpetårnet på Ribe Domkirke - fortæller, at kongen Valdemar 2 Sejr (https://da.wikipedia.org/wiki/Valdemar_Sejr) efter sit vilde ridt fra Skanderborg Slot red op ad stræde til slottet i Ribe (150 kilometer), netop som Dronning Dagmar døde i liden Kirstens arme milde maj 1212 (https://da.wikipedia.org/wiki/Dronning_Dagmar). 1214 giftede Valdemar sig igen. Efter mange sømil ombord et sejlskib hjembragte Gunner ham Bengerd fra Flandern. Pigens titel var Prinsesse Bengerd af Portugal. Hun var 17, og han var 44. Altså mere end dobbelt så gammel. Begge Valdemars 2 koner døde i barselsseng, men først blev Bengerd dronninge-mor til 3 følgende danske konger: Erik Plovpenning, Abel og Christoffer. Gunner blev abbed på Øm Kloster (hvor han skulle skrive Jyske Lov for kongen)

...

Jyske Lov var en sammenskrivning af de oldnordiske landskabslove, og var inspireret af engelske Magna Carta fra 1215 (https://da.wikipedia.org/wiki/Magna_Carta). Abbed Gunner sad og skrev loven (1216-1222), alt imens Dannebrog efter sigende dumpede ned fra himlen for fødderne af Valdemar i Estland (1219). Jyske Lov blev efter 22 års diskussion vedtaget på Valdemar Sejrs dødsleje (1241). Dansk skriftsprog eksisterede ikke, alligevel havde Gunner skrevet

forordet på dansk. Skriftligt dansk for første gang: Med lov skal man land bygge. Deri elegant - manipulatorisk - indskrevet, at kongen skal kunne give lov (give loven) for at kunne beskytte fattige enker og fremmede stakler. Give lov = skjult dagsorden = lovgivende magt, og det var nyt, fordi dengang bestemte folket på tingstedet. Folk på tinge var de mest interesserede, nogen var mere indflydelsesrige end andre, og som i dag havde alle i virkeligheden ikke samme interesse (enhver sag kan altid ses fra forskellige vinkler)

...

Øm Kloster blev en af kongerigets rigeste og vigtigste magtfaktorer. Den epoke blev afsluttet af Reformationen (1536). Oprørslederen Skipper Clement blev halshugget. Alle klostrene blev nedlagt, og dermed også alle klosterskolerne. Også af hensyn til de nye latinskoler blev alle klosternes danske skoler forbudt. Flere klostre blev omdannet til internationale kostskoler for overklassens børn (<https://da.wikipedia.org/wiki/Herlufsholm>) (https://da.wikipedia.org/wiki/Sorø_Akademi). Af hensyn til erhvervslivet måtte bønderne ikke blive oplyst, fordi så ville de jo igen rebellere. Landsby-fællesskabet blev forbudt. Bønderne blev fæstebønder under herremænd. Landsby-smedene blev selvejere - måske også møllerne. Bøndernes hidtidige administratorer, degnene, blev underlagt den nye kirkes protestantiske præster. Det officielle er tværtimod utroværdig løgn og latin. Eksempelvis kommer det danske ord degn fra det tyske degen (en slags knippel). Et forsvarsvåben - deraf navnet. Til gengæld for den store viden, betalt i fællesskab som et degne-tiende, gik bønderne så bare til degnen. Han kunne jo både læse og skrive, hvilket ofte havde medført stor ærgrelse for mangan en herremand (degnerne kendes også igen som medunderskriver eller vidne på ældgamle dokumenter)

...

240 rytter-skoler blev opført 185 år senere end Reformationen

(1536). Undervisningen var pligtig, og var alene til de dengang 12 rytter-distrikters børn. Mod betaling for læsning, skrivning og regning, men gratis i religion (<https://da.wikipedia.org/wiki/Rytterskole>), og først 200 år senere indførtes juridisk embedseksamen på Københavns Universitet (1736). Dubiøs beskæftigelse for suspekte drikfældige personer (formuleret af en præst)

...

Reformationen (1536) ændrede Danmark. Blodbadet i Stockholm er stadigvæk den officielle begrundelse, men reelt var det fordi kongen havde udstedt flere love, hvoraf den værste var Christian den 2. skoleordning. Inspirationen var Erasmus af Rotterdam. Han havde i den nye bogtrykkerkunst skrevet en bog derom, og efterfølgende dikterede loven, at alle børn skulle undervises gratis. Om end det var officielle love, hvilket var ekstraordinært, er det i dag næsten umuligt noget sted at finde en officiel reference. Også tilbage dengang gav sejrherrene altid historien som et fantastisk positivt glansbillede (eksempelvis har der aldrig officielt været borgerkrig i Danmark)

...

Christian 2 havde forud for Reformationen (1536) været konge i den store nordiske union: Danmark, Norge og Sverige + flere dansk/tyske hertugdømmer + Grønland, Island, Færøerne + Ålandsøerne, Finland og måske både samernes land og Lapland. Alle herremænd hadede ham. Mest herremændene i Sverige, hvor han i de svenske historiebøger hedder Christian Tyran, men også i Norge og Danmark hadede herremændene ham. Til sidst satte de magtfulde herremænd kongen Christian 2 i fængsel på det danske Sønderborg Slot, og i og efter den efterfølgende borgerkrig var sandheden det første offer. Bopælspligt indførtes for bønderne. Dermed bopælspligt for cirka 90% af befolkningen. Loven var forhad, men blev strammere og strammere, og til sidst hed loven

stavnsbåndet. For fæstebønderne og deres børn var det forbudt at rejse væk fra den herregård, hvorunder de var blevet født. Erhvervslivets arbejdskraft skulle være billig og stabil, i de dage var erhvervslivet mestendels landbrug. Stavnsbåndet var til gengæld fint for herremændenes økonomi (dialekterne blev dyrket, og landsdelenes gener blev isoleret)

...

Dengang så de sidste munke 22 år efter måtte forlade Øm Kloster (1558), flyttede den ustyrlige 24 år gamle kronprins, den senere konge Frederik 2, straks ind sammen med sin jævnaldrende kæreste Anne Hardenberg (https://da.wikipedia.org/wiki/Anne_Corfitzdatter_Hardenberg). Bygningerne skulle ombygges til en prægtig kongeborg, og det nye navn skulle være ØMborg. Imidlertid kunne hans far kongen Christian 3 ikke rigtigt udtale Ø i Ømborg. Den stakkels mand var blevet født af en tysk prinsesse-mor på Gottorp Slot i det dansk/tyske hertugdømme Slesvig-Holsten, og dernede var sproget tysk. Ingen fremmede kan udtale ø. Derfor kunne heller ikke kongen udtale ø, det lød nærmest som EMborg, men kongens folk forstod ironien, og derfor blev navnet Emborg. Rødgrød med fløde på. Den kongelige byggeplan blev imidlertid ændret. Frederiksborg Slot blev opført i stedet for Emborg, og de gamle munkesten blev genbrugt til Skanderborg Slot (frem på tomten groede en lille landsby, som så blev kaldt Emborg)

...

Rasmus blev født i 1692. Den selvejende bonde Jens i landsbyen Emborg var drengens far, men navnet på hans mor kendes ikke. Rasmus blev optaget på latinskolen Aarhus Katedralskole, ikke den nærmeste latinskole i Skanderborg, og antagelig blev han så derinde i Århus indlogeret hos noget familie. Efterfølgende blev han optaget på universitetetovre i hovedstaden (immatrikuleret). Københavns Universitet ændrede drengens navn fra Rasmus til Erasmus Emborg.

Ellers hed alt for mange det samme. Universitetet gav signe studerende øgenavne, såkaldte lærde efternavne. Forældrene må have været velhavende. Alene de rige måtte rejse.

Stavnsbåndet forbød rejser for fæstebønder, stadigvæk var den fattige almue og dens børn billig arbejdskraft. I dag er Øm Kloster et fint udgravet og interessant museum, alene den lille landsby der hedder Emborg, og ligeledes hedder også alene én slægt Emborg. Omend ikke alle slægtens grene kender hinanden, har ingen af disse slægts-rødder nogen sinde smagt en ridefogeds pisk, fordi landsbyen Emborg har aldrig været ejet af en herremand (tidligere troede slægtsforskere, at flere slægter hed Emborg)

...

Selvejere var ikke ualmindeligt efter Reformationen (1536). Mange smede var også blevet selvejere. Egentlig var det bønder, men bønder som desuden primært ernærede sig af noget andet end landbrug. Selvejere var altså ikke fæstebønder, men selvejende bønder. Mange selvejere ernærede sig primært som handelsmænd med dyr. Heste, køer, får, geder, grise, høns og så videre. Antagelig var min tip-5-oldefar, Jens i Emborg, heste-handler. Officielt er titlen heste-handler ellers nærmest tabu. Johan Herman Wessel (1742-1785) skrev, at heste-handlere omgikkes han helst ikke (https://da.wikipedia.org/wiki/Johan_Herman_Wessel). En nærliggende tanke er vel oligarki. På Øm Kloster havde handel med stude igennem århundreder været en af landets allerstørste indtægtskilder. Fede stude var blevet drevet ned ad den ældgamle jyske hærvej for at blive solgt (slagtet) i de tyske fyrstendømmer (<https://da.wikipedia.org/wiki/Studehandel#>). Antagelig havde ledende katolske præster inde fra domkirken i Århus overtaget den gamle gesjæft, og så eventuelt derude ladet noget familie sidde på flæsket (oligarki)

...

Oligarki er nu om dage mest kendt fra Rusland, hvor der efter Sovjetunionens fald opstod en hel klasse af oligarker, fordi landets indtægter blev overtaget. Indtægtens kilder blev privatiseret, overtaget og videreført af ledende mænd fra sikkerhedstjenesten (betydningen af det græske ord oligarki er ikke forankret i det danske ord olie kilde)

...

Sønnen Rasmus var 22 år gammel, dengang han begyndte på Københavns Universitet (1714). Ludvig Holberg fra Bergen kom samme år til universitetet som professor, men de to traf næppe hinanden. Antagelig heller ikke Peter Wessel fra Trondheim, senere adlet Tordenskiold, han blev dét år stillet for en krigsret. Derimod velsagtens den historiske Madam Berg på byens førende værtshus - 3 hjorter - ved diligencernes holdeplads i Vestergade. Hun arrangerede mod betaling et embede (et kald) til præst eller degn, og hun lagde ikke skjul på, at det meste af bestikkelsen nødvendigvis gik til Anna Sophie Reventlow, som var dronningen til kongens venstre hånd. Den enevældige konge, Frederik 4, havde 2 dronninger, en til både venstre og højre hånd. Hver en sten skal vendes, sagde han, efter at sagen var kommet frem, hvorefter Madam Berg først blev låst nøgen fast i gabestokken til skue midt i byen og bagefter kastet i fængsel (pesten hærgede, halvdelen af indbyggerne døde, og derefter talte København igen mindre end 50.000 indbyggere)

...

Erasmus Emborg rejste hjem til Århus allerede året efter (1715). Han havde købt sig eller fået et godt kald syd for Århus i landsbyen Jeksen som degn i Adslev og Mesing Menigheder. Marts 1719 blev han trolovet helt ovre i Odense med Anne Marie Green. Pigen var antagelig blevet født, dengang hendes mor døde i barselssengen (1702). Anne Marie må altså have været 17 år, hvorimod Erasmus må have været 27 år. Uhyggeligt almindeligt, at kvinder døde i barselsseng,

og som det sømmede sig i de bedre kredse, giftede farmand sig straks igen. 16 år tidligere havde den trolovede piges forældres bryllup stået 3. juledag 1686 i Odder Kirke. Siden var kirken blevet udbygget med et klokketårn. Made by (me fecit) Jacob Rendler 1747 er indgraveret i kirkeklokken (også eksempelvis en kirkeklokke i Grenå og en klokke på domkirken i Århus har en tilsvarende indgravering)

...

Anne Marie Greens far hed Enoch Green, og hendes farfar havde også heddet Enoch Green. Et rets-referat fra begyndelsen af 1700-tallet i Odder er interessant, deraf fremgår det, at hendes far talte såvel tysk som dansk, at han tidligere havde været musiker i et militær-orkester, og at han først derefter var blevet degn i Odder. Pigens mor var skræddermester Willums datter - gennem generationer byens stovte skrædder-familie - en familie der også skabte rets-referater. Om end referaterne er lange, er sproget næsten uforståeligt. Hvad sagerne egentlig drejede sig om er vanskeligt at forstå. Slagsmål og tyveri, men også dengang havde vel kun få overskud og format til at føre civile retssager (på 300 år har det danske sprog forandret sig meget, men herskesyge-attituden har ikke forandret sig tilsvarende meget)

...

Berete Cathrine af Rodsteenseje blev Enochs nye kone og dermed Anne Maries stedmor. Hun var antagelig en af den stedlige herremand Jens Rodsteens uægte døtre. Ikke ægteskab = ikke ægte = uægte. Såre almindeligt, at mindst halvdelen af herremænds børn var uægte, altså ikke avlet med ægteviven, men med forskellige andre kvinder, hvilket var af afgørende juridisk betydning vedrørende arveret. Måske derfor fik Enoch Green sig en passende tilgift. Grangiveligt fik han sig en fornem ansættelse som orgelmester ovre i Odense for selveste biskoppen Thomas Kingo, men det kan selvfølgelig ikke udelukkes, at han derfor ikke også var en

rigtig dygtig musiker (i skifte-protokollen er orgelmesterens hjem i Odense registreret som et fornemt hjem med opretstående klaver, hvilket var helt nyt og meget spændende)

...

Trolovelse var stadigvæk det rigtige bryllup, men et halvt år senere stod Anne Marie ydermere kirkebrud syd for Silkeborg i Them Kirke (oktober 1719). Året efter blev brudgommen ansat som degn med konfirmation i Gødvad Silkeborg (Gødvad og Balle Menigheder i 1720). Arbejdsgiveren Christian Fischer var ejer af det hedengangne Silkeborg Slot, officielt blev konfirmation ellers først indført i 1736, men fra året efter blev rytter-skolerne opført. Erasmus Emborg er skriftligt nævnt som degn i det store litterære værk om Silkeborg Slot, og han døde 73 år gammel i 1765 (https://da.wikipedia.org/wiki/Silkeborg_Slot)

...

Hvis rytter-skolen og degnens bolig i Gødvad Silkeborg er det samme hus, er virkeligheden tæt på slægtens rødder. En datter blev gift med den efterfølgende degn, blev boende i degneboligen og plejede så der sin syge mor Anne Marie. Den antagelig ældste af sønnerne hed Jens, men muligvis brugte han ikke Emborg til efternavn. Af hensyn til eventuel arv blev han i den protestantiske præsts dåbsprotokol noteret som søn af Rasmus (Rasmussen). Drengens efternavn var altså ikke Rasmussen, det sidste sen er blot kirkens daværende traditionelle tilføjelse. Jens blev gift med en pige fra Mecklenburg, og ejede proprietærgården Lille Røj vest for Koldinghus - som spanske lejesoldater under Napoleonskrigene brændte ned - dengang nedbrændte imidlertid Lille Røj - hvorefter Jens solgte og flyttede ud i Gesten Skov. Derefter omtales han som skovrider fra Emborglund. Et brev fra ham til hans bror Elias er bevaret. Efterslægten efter Jens omfatter blandt andet musik-grenen efter organisten og komponisten Jens Laursøn Emborg

(https://da.wikipedia.org/wiki/Jens_Laursøn_Emborg)

...

Enoch, hed en anden søn fra Gødvad Silkeborg. Han var opkaldt efter sin morfar + sin oldefar, rejste op til Langesund Norge, den norske østkyst ved Skagerak, og blev også gift med en pige nede fra Mecklenburg, men hans familie benyttede efternavnet Green. Åbenbart arrangerede ægteskaber og åbenbart må Green have været finere end Emborg. En antagelig yngre søn fra Gødvad Silkeborg hed Elias. I København blev han far til en datter. Måske rejste han derefter på dannelses-rejse ude i Europa, hvilket i de år var almindeligt for den økonomiske overklasse. Mange år senere blev studiosus Elias Emborg gift med en purung jysk pige, lærer-datteren Maren Fugl, datter af en lærer på en rytterskole i det jyske sø-højland, og senere igen overtog Elias svigerfaderens stilling som degn på Hanstedgård Horsens. Maren Fugl fødte 4 døtre og 2 drenge - der begge forøgede slægten Emborg meget (lillebror Jørgen blev gift med en pige fra Helsingør og blev præst i Vestjylland, storebror Rasmus rejste i 1809 op til Norge og blev der gift norsk)

...

På trods af de barske krigsår mod Storbritannien under Napoleonskrigene rejste et af heste-handlerens oldebørn, Rasmus fra Hanstedgård Horsens, i sommeren 1809 op til Langsæ Gård Arendal i det fredsommelige Norge. Han skulle giftes med min tip-2-oldemor. Brudgommen var en sej jyde på 30, og den smukke brud Maren Rendtler var bare 23. Hun kom fra Kragerø oppe nordfra på kysten mod Oslo. Efter kongelig bevilling blev også præstens vielse forrettet der på Langsæ Gård. Hendes far, min tip-3-oldefar Johan Rendtler, havde lejet den mondæne romance Langsæ Gård af den preussiske konsul Hans Herlofsen, og efter festen forblev de nygifte boende der på det romantiske landsted. Kunstmaleren Barthold Christian Rummelhoff har kreeret maleriet her

(<https://digitaltmuseum.no/011022546695/oljemaleri-innr-langsae-gard>)

...

År senere blev den statelige bygning købt til Arendal Rådhus. I dag er det lokalarkiv og museum. Landstedet - GÅRD - var oprindeligt blevet opført som et stykke paradis på jord af norske skibsredere (slavehandlere). I de gode gamle dage, i den florissante handelsperiode (1778-1807), havde tvillingerigerne Danmark-Norge tjent kassen på den berygtede trekants-handel. Sorte slaver fra Afrika til Jomfruøerne helt ovre i Caribien. Derfra tobak, kaffe, sukker, frugt og andet godt tilbage til Norge og Danmark. Ikke mindst tilbage til tidernes meget købelystne degne. Fra København igen og igen tilbage med bøsser, krudt og kugler til Guldkysten i Afrika. Borgene på Guldkysten blev i 1849 solgt til Storbritannien, og Jomfruøerne blev i 1917 solgt til USA (https://da.wikipedia.org/wiki/Fort_Christiansborg)

...

Hin bryllupsfest var et stort show. 24 år forinden var brudens farfar gået bort, men livsførelsen var hans arv. Den norske historiker Archivfuldmægtig E. A. Thomle skrev, at brudens farfar Andreas Rendtler (1719-1785) var blevet født i Pranzis Calenberg (https://en.wikipedia.org/wiki/Principality_of_Calenberg)

...

Calenberg er et lille nordtysk fyrstendømme lidt syd for Hannover. Pranzis er antagelig ikke fødebyens navn, men navnet på dét hus - en slags vuggestue - hvori drengen i sin tid var blevet født. Andreas far - brudens oldefar - hed Georg Ludwig - eller på engelsk George Louis. Oldefaderen var blevet født i Hannover år 1660. Efternavne var usædvanligt, og øgenavne eller efternavne som Rendtler eller Rendler er mig en gåde. Først så sent som i 1828 kom den første lov om almindelige efternavne i Danmark (sen-navne)

...

Georg Ludwig blev 54 år gammel britisk konge under navnet George the First of Great Britain (1714), og er noteret som den første britiske konge, der i praksis videregav sin regeringsmagt til parlamentet og dets premierminister inde i London. Georg Ludwig hverken talte - eller forstod - engelsk. Officielt hedder det modsat, at det var premierministeren, Sir Robert Walpole, der var fantastisk med sine ideer om parlamentarisk styre. Georg Ludwig, og flere af hans ægteskabelige børn og børnebørn, led af sindssyge. Ikke mindst velkendt af The Tea Party i Boston USA, at barnebarnet den 3. George blev rablende sindssyg. Selv har jeg også altid været godt tosset. Et andet barnebarn var Louise af Storbritannien (1724-1751), hun blev kongeligt gift i København, og her blev hun usædvanlig populær som Lovise, men blev som dronning mor til den senere sindssyge enevældige danske konge Christian 7, som vel mest er kendt for sin elskerinde Støvlet-Cathrine (<https://da.wikipedia.org/wiki/Støvlet-Cathrine>)

...

5 år senere igen blev så Marens oldefar, den 59 år gamle George (Georg Ludwig), far til hendes farfar Andreas (1719). Søde nyfødte med de ældste kendte aner i Europa. Huset Welf - Guelf eller Welf - går tilbage til det nordlige Italien i 900-årene. Se rødderne på nettet. Ellers milliarder af ukendte aner til menneskets stammor, superstjernen Lucy, for mere end 3 millioner år siden langt nede i Afrika. Matematisk en eksponentialligning som danner en kolossal vækst, forholdsvis få årgange danner mange flere aner end det daværende totale indbyggertal (eneste matematiske løsning er gengangere)

...

Rige magtfulde familier fik mange uægte børn dengang hendes farfar Andreas blev født - dét bevidner historien. Nok

ikke primært fordi de stakkels ægtemænd nød det, nok snarere fordi ægtefruerne anså mange alliancer for ønskværdige. De fine nådige fruer og deres ægteskabelige børn beholdt derved magten ved kvindeligt, og beholdt derved deres urimeligt høje levestandard. Fruernes egne ægteskabelige drenge blev magtfulde kirkemænd, militærmænd eller embedsmænd, hvorimod de uægteskabelige kun blev købmænd eller dygtige håndværkere, men penge til virksomhedernes økonomi var der rigeligt af. Ægte såvel uægte prinsesser blev indgift i tilsvarende alliancer (tvangsægteskaber)

...

Andreas - og flere af hans brødre (eventuelt halvbrødre) - blev udlært kobbersmede eller klokkestøbere. Alle rejste de højt mod nord til Kristiansand i Norge, støbte der kirkeklokker til norske og danske kirker, og stiftede familier med norske rigmandsdøtre. Senere er Andreas Rendtler nævnt som kobbersmed i Kragerø, senere igen som købmand i Kragerø, og samme år han døde i Kragerø havde han købt herregården Søndre Kalstad i Sannikedal (1785)

...

Den sorte død havde ramt Norge i 1349 (https://da.wikipedia.org/wiki/Den_sorte_død), og i 1412 døde Margrete 1. Fra 1450 til 1814 var der union imellem Danmark og Norge. 400-årig natten, som Ibsen beskrev den (https://da.wikipedia.org/wiki/Henrik_Ibsen). I København havde Slaget på Reden været i 1801, og det efterfulgte briterne i 1807 med Københavns bombardement, som var verdens første terror-bombardement. Derimod havde sommeren 1809 været fredelig i Norge, og Maren Rendtler og Rasmus Emborg blev igennem flere år boende der i Arendal på Langsæ Gård. En formue på 600 rigsdaler årligt udgjorde forpagtningen, og med tiden talte børneflokkene 3 raske drenge. Yngste skud på stammen var min egen lille tipoldefar Jens Emborg (1814-1866)

...

Statsbankerotten i 1813 skabte hungersnød i Norge (<https://da.wikipedia.org/wiki/Statsbankerotten>), og den 17. maj 1814 blev den norske grundlov Eidsvoll-forfatningen underskrevet. Statholderen Prins Christian Frederik, den senere danske konge Christian 8, blev samme dag udnævnt til norsk konge, men efterfølgende angreb Sverige anført af franske Jean-Baptiste Bernadotte - og derfor blev han senere konge af Sverige. Mange unge nordmænd måtte lide døden, og efter krigens nederlag til Sverige måtte den detroniserede norske konge slukøret rejse hjem igen til Danmark. Men den norske grundlov forblev (Eidsvoll-forfatningen har nu bestået i 210 år)

...

Danmark fik sin grundlov 35 år senere end Norge (1849), men ikke af Christian 8. Grundlovens giver var hans søn Frederik 7. Officielt er Frederik 7 søn af Christian 8, men den officielle far anerkendte aldrig sønnen som sit biologiske barn. Christian 8 var blevet skilt fra sin første kone, Prinsesse Charlotte Frederikke fra Mecklenburg, fordi allerede dengang ville han ikke anerkende sønnen som sit eget barn. Derefter var drengens mor - uden sit barn - som en godt tosset fraskilt kvinde blevet officielt forvist over til det mørke Jylland i Horsens. Christian 8 anerkende heller aldrig eventyrdigteren H. C. Andersen som en af sine sønner født uden for ægteskab, hvilket i øvrigt også altid er blevet officielt benægtet. Officielt er Christian 8 blevet noteret for 10 børn født uden for sine ægteskaber. Embedsværket betalte hver gang, også dengang i 1794 med Christiansborgs første brand. Dengang kun leg med tændstikker, men stadigvæk kostede hans leg med ilden embedsværket det hvide ud af øjnene (den skide knægt, hørte man dem mumle i embedsværket)

...

Doctor Dampe på Københavns Universitet havde straks i 1814

forelæst om den nye fantastiske norske grundlov, og var derfor blevet idømt dødsstraf for højforræderi, hvilket var blevet ændret til livsvarigt fængsel. Først 25 år senere (1839), som den skide knægt endelig var blevet enevældig dansk konge, blev tiltalen frafaldet. Tivoli blev indviet (1843). Galathea (1) blev sendt på verdensekspedition (1845). Jernbanen København-Roskilde blev indviet (1847), og efter 8 år ville den nye konge ophæve enevælden, men så døde han pludseligt på Amalienborg (20/1 1848). Hjertestop siger embedsværket (med uld i mund)

...

Dronningen og hendes præst Grundtvig mødte ikke op til den officielle begravelse. Måske lurede et oprør. Overalt i Europa så man et kommunistisk spøgelse. I Frankrig nåede Februarrevolutionen frem til Paris, og på samme tid udgav Karl Marx og Friedrich Engels Det Kommunistiske Manifest i London. Embedsværket i København blev også rystet af Ånden fra Martsdagene i Holbæk - såvel som ånden overalt i Danmark efter kongens død (1848). Derfor udråbte den nye konge, Frederik 7, straks en grundlovs-kommission til en kommende grundlov. At kongens rådgivere var embedsværket, er der vel heller ikke nu om dage tvivl om (?)

...

Principperne bag den danske og den norske grundlov er forskellige. Magten er i forening imellem folk og konge i den danske - contra folke-suverænitetets-princippet i den norske. En hemmelig retssag - hemmelig for folket - ville derfor være grundlovsstridig i Norge. Men herhjemme fortsatte embedsværket med at bestemme enevældigt. Vurdere, siger det selv, og dét bøjer vi os for (igen og igen)

...

Embedsværket herhjemme mistede derved intet på grund af demokrati og grundlov. Demokrati og grundlov eller enevælde var for embedsværket det samme - med deres på det tidspunkt

189 års lange erfaring (https://da.wikipedia.org/wiki/Freden_i_København). Om bossen var konge - eller minister - betød ikke noget. Chefer kommer og går, men embedsværket består (Yes, Minister)

...

Folkeskolen i Danmark blev den umiddelbare konsekvens af den norske grundlov (1814). Folkeskolens begyndelse var ikke rytter-skolerne, fordi dengang var viden ikke gratis (alene bibelshistorie). Det danske embedsværk mente, at efter tabet af de norske rigdomme (+ Helgoland til Storbritannien) skulle almuenes børn nødvendigvis lære noget mere udbytterigt. Samfundet skulle ændres, og derfor blev den sorte fattig-skole kasseret. Siden Reformationen (1536) var almuenes børn igennem 278 år kun blevet fodret med religion, men blevet forholdt viden af hensyn til tidernes erhvervsliv (landbruget). Nu til dags mangler vi, at Folkeskolen også skal lære børnene at tænke selv (ikke bare tænke som Folketinget vil + praktisk kunnen som erhvervslivet vil)

...

Napoleon mødte sit Waterloo i 1815, og derefter mødte også hendes rige far Johan Rendtler sit Waterloo. Han blev dømt - 1816 i underretten og 1817 i højesteret - dømt æreløs, falskmøntner og livstidsfange i jernlænker inde i Oslo på det ældgamle kongeslot Akershus. Marens storebror Andreas ansøgte, at hans far måtte beholde sin ære, og på familiens bekostning i stedet for Akershus Oslo blive indsat oppe på Munkholm Trondheim, hvor i sin tid en af enevældens første embedsmænd, Peder Schumacher Griffenfeld, havde siddet ganske godt i 64 år (1635-1699), men ansøgningen blev afslået. Efter 3 år døde Johan Rendtler i sine jernlænker. 61 år gammel i 1820. Højt at flyve, dybt at falde (Historieglimt 1992 av Håkon Finstad. Årsskrift for Kragerø og Skåtøy historielag. Falskmyntneraffæren som rystet småbyen)

...

Jørgen Rendtler i Kragerø blev mindre end et halvt år efter sin brors død udnævnt til dansk vicekonsul. Marens liv var barskt, hendes far - Johan Rendtler - døde som tugthusfange (1820), og hendes yngre halvbror Laurits, eller Lars, blev dømt medskyldig og indsat, men blev senere landsforvist. Der hviskes, tiskes og rygtesmedes, at han blev en af de flygtede sørøvere ovre i Caribien ved Jomfruøerne. Hendes mor, Anna Anker, var død allerede i barselssengen (1788), og efterlod sig en håndskrevet anetavle som leder hendes slægts rødder tilbage til borgmesteren Peder Stub i Viborg (dengang oprørslederen Skipper Clement skulle halshugges i Viborg, flygtede Peder Stub og hele hans familie til Gotland Sverige)

...

Maren Rendtler, Rasmus Emborg og deres 3 drenge måtte skamfuld rejse væk fra Arendal. Min tipoldefar Jens rejste bare 3 år gammel som den yngste + 2 ældre brødre med sin mor og far til Rasmus jyske hjemland i Danmark. Rasmus havde haft sin barndom nord for Horsens på Hanstedgård. Familien lejede fra 15/4 1817 et pænt stort nybygget hus uden for byporten i Smedegade, og boede herskabeligt der i det nordlige Horsens. 3 børn var ikke mange (de fattige havde mange børn, og de rige havde mange glæder)

...

At rejse, er at leve - sagde den kun 12 år gamle eventyrdigter H. C. Andersen i Odense. Drengens biologiske far, prinsen Christian Frederik, var netop med sin nye kone, der var datterdatter af den halshuggede Struensee, og derudover promoverede den afskedigede og censur-belagte præst Grundtvig, rejst ud på en flere år lang oplevelses-færd rundt i det gamle Europa. En rejse var ellers både meget bekostelig og livsfarlig. Håndværkersvende havde traditionelt altid begivet sig på valsen, de var rejst rundt for at arbejde i minimum 3 år inden de slog sig ned og blev gift. Traditionen med ungersvende - unge svende - blev institutionaliseret af

håndværkerlavene, og fortsatte længe efter at lavene havde mistet deres formelle magt med indførelsen af love om næringsfrihed i 1800-tallet. Turene på de danske og europæiske landeveje uddannede og socialisere håndværkerne, og var en betingelse for forfremmelse til mester ([https://da.wikipedia.org/wiki/Naver_\(håndværker\)](https://da.wikipedia.org/wiki/Naver_(håndværker)))

...

Horsens Kommune anslår indbyggertallet til få tusinde. Alle skulle arbejde, og ingen måtte være samfundet til last. Løsgænger blev straffet hårdt, og det var strengt forbudt ikke at være ansat. Fra sin ankomst i 1817 titulerede Rasmus Emborg sig gartner (grønthandler, anlægsgartner eller havearkitekt). Et halvt hundrede år senere ændredes København af anlægsgartnere, portene faldt i 1857 og cirka 15 år derefter forsvandt voldene (https://da.wikipedia.org/wiki/Københavns_volde)

...

Rabarberkvarter er siden hen blevet synonym for tæt, fattig og dårligt byggeri med store sociale problemer (<https://da.wikipedia.org/wiki/Rabarberkvarteret>). I Horsens nævner vejviseren ham i 1832 og 1833 som gartner i Badstuegyde 183 / Badstuestræde 10, i 1841 som gartner i Borgergade 3/18-20, men i 1850 som forhenværende gartner. 3 år senere døde han 74 år gammel (1853)

...

Prinsesse Chalotte Frederikke, der var prinsen Christian Frederiks første fraskilte kone, boede allerede i Horsens. Hun boede i palæet på torvet inde i byen, den russiske zar-families gamle slot, og måske - måske ikke - snakkede de 2 fruer med hinanden. Officielt snakkede den fraskilte prinsesse med alle, hun skulle bo i byen indtil 1829. Igennem mere end 10 år boede begge fruerne i Horsens. Sanglæreren Édouard du Pay var biologisk far til prinsessens uregerlige søn Fritz, den senere konge Frederik 7 (<https://da.wikipedia.org/wiki/>

Édouard_du_Puy)

...

Fruen Maren arrangerede som giftekniv alle sine 3 drenges bryllupper. Hvorvidt mødre dengang var gifteknive, ved jeg ikke. Den ældste, Johan, blev økonomisk godt gift oppe i Lille Vildmose syd for Ålborg - og et af hans oldebørn, Jens Emborg født i 1887, immigrerede som ung til USA. I tiden fra 1870 til 1900 udvandrede 170.000 danskere fra Larsens Plads i København på skibe til Amerika. Fra Hamborg sejlede hen ved tilsvarende mange. Høj søgang i 17 dage kostede 60 kroner. Under tidernes landbrugskrise rejste fattige eventyrere over til det forjættede land. Fra Europa var udlængslen stor, dog var Danmark et af de europæiske lande, hvorfra færrest rejste (<https://hojskolesangbogen.dk/om-sangbogen/historier-om-sangene/o-r/ole-sad-paa-en-knold-og-sang>)

...

38 millioner søgte statsborgerskab i USA, og fik så til gengæld gratis landbrugsjord. Jens efterslægt spredte sig over alt i verden. USA er i dag et land af efterkommere fra mange sorte slaver + 38 millioner indvandrere. Kun få efterkommere er tilbage fra de oprindelige indianere. Den mellemste søn, Edvard, overtog ved sit giftemål en profitabel forretning som hattemager i Skanderborg (i den slægtsgren uddøde efternavnet Emborg)

...

Min tipoldefar Jens Emborg (1814-1866) blev 5/5 1837 gift med en mejeriekspert fra langt nede i hertugdømmet Holsten. Frederikke, som hendes 5 børn senere kaldte hende, hed Margarethe Cathrine Friederica Meyer. Hun var 35, han var 23, og hun kendte sin tyske slægt 7 generationer tilbage. Hun var altså 12 år ældre end sin mand. Alle Frederikkes 5 børn blev født før grundloven (1849), og alle 5 blev født på herregården Pedersholm i Vejle. Dengang havde herregården antagelig stadigvæk sin egen skole med private lærere til

herskabernes børn. Folkeskolen fra 1814 til alle børn var endnu meget ny (mindre end et kvart århundrede), men fordi embedsværket mente, at tidernes nye folkeskole-lærere tænkte usædvanligt rigtigt, indsatte embedsværket, efter deres egen lov, flere af dem som medlemmer af grundlovskommisionen i 1848 (hensigtsmæssigt = lobbyisme)

...

Margarethe Cathrine Friederica Meyer og Jens Emborg forpagtede først mejeriet på herregården Pedersholm i Vejle (<https://da.wikipedia.org/wiki/Pedersholm>). Officielt blev min tipoldefar måske også mejerist. Hollænderi sagde man dengang. 45 år senere blev verdens første andelsmejeri etableret i det vestlige Jylland. Efter cirka 10 år i Vejle forpagtedes mejeriet på herregården Broholm ovre i det sydøstlige Fyn (<https://da.wikipedia.org/wiki/Broholm>), og flere år senere igen mejeriet på herregården Store Borupgård nord for Horsens (https://da.wikipedia.org/wiki/Store_Borupgård). Dengang boede familien selv på Lille Borupgård, men hvor mejeriet lå, ved jeg ikke. Antagelig fremstillede man såvel mælk, smør som ost, og indtægten blev overvældende. Givetvis hjalp alle 5 børn til i den daglige drift, fordi i de tider blev børn det, de var født til at blive. Hidindtil havde nationalitet egentlig ikke betydet noget videre, men ikke mindst på grund af propaganda fra militæret var det begyndt at betyde rigtig meget for folk. Om eller hvordan det påvirkede min internationalt orienterede familie er dog uklart (i de samme tider var fotografiet i øvrigt blevet opfundet i Frankrig, og det forandrede jo hele verden)

...

De 5 børn blev 1 pige og 4 små brødre. Pigen Andine var den ældste, født 18/12 1837, altså født godt og vel et halvt år efter forældrene bryllup, og min oldefar Edvard, født 1839, var den ældste dreng. Han blev i en ung alder mejeri-forpagter sydvest for Horsens på Ussinggård, en af landets bedst drevne

herregårde. Måske et forælder-køb. En anden dreng Henrik, født 1841, blev handels-uddannet i Århus, men forsvandt som guldgraver i Australien. En tredje dreng Johannes, født 1843, døde ung derhjemme, antagelig noget arbejdsrelateret fra mejeriet, og den yngste dreng Peter Lorentz, født 1845, blev udlært typograf i Vordingborg. Det er mig en gåde, hvorfor han kom i lære helt ovre i den anden ende af landet. Senere blev han gift, stiftede familie med en pige inde fra Horsens, og bosatte sig på Samsø - med sin storesøster Andine som barnepige. Søsteren sammenkogte slikkepinde, som hun derefter solgte. Måske begyndelsen på en slikbutik. Alene 2 af 5 børn videførte denne norsk-tysk-danske slægtsgren. Erik Emborg, stor-købmanden i Ålborg, blev 1 af 11 børnebørn efter Peter Lorentz (https://biografiskeleksikon.lex.dk/Erik_Emborg)

...

(1) Her en kopi af en kopi af et brev adresseret til Jomfru Andine Emborg Ussinggaard: Borupgaard 5/6 1862. Kjære Andine. Moder lader dig hermed vide, at hun agter saafremt Gud vil, at der ikke kommer noget i vejen, at besøge dig 3die Pinsedag tilligemed Henrik - i de rigtige Pinsedage maa vi blive, dels for lille Peter kommer hjem, og maa vi jo kjøre med ham, og dels for at Moder og jeg ikke i denne tid kan være borte begge, og jeg vil nødig være ene i Pinsedagene. Jeg kommer saa en dagstid efter markedet til Ussinggaard. Alting gaar her med det gamle, vi ere alle nogenlunde raske, og har det godt, vi har megen mælk og nok at bestille. Du taler nu snart med din Moder, hun kan da fortælle dig, hvorledes alt er her. Med hilsen fra dine altid hengivne Forældre (underskrevet Din Fader Emborg)

...

(2) Her en kopi af en kopi af et brev til storesøsteren Andine fra hendes lillebror Henrik - dateret et par år senere - 17/8 1864 i Deimangolli: Min kjære Søster. Jeg takker dig mange

gange for dit sidste brev saavel som for de andre jeg har modtaget fra dig. Den Forglemmigei du sendte, skal jeg opbevare som en helliggave, jeg skal bringe den med tilbage til Danmark igjen engang naar jeg kommer hjem, men det varer maaske længe. Og Edvard, hvad mener du, det havde jeg dog ikke tænkt han vilde gifte sig endnu, han er rigtig blevet forgabet i Bergitte, nu det kan maaske gaa helt godt. Du kan tro kjære søster, Australien er egentlig ingen rart land at være i, jeg siger egentlig, for seer du her føres stadig saadant et omflakkende liv, og arbejde må man jo stadig og dygtig. Det hedder blot hænge i fra morgen til aften sildig, og knap nok har man ro om natten. - Jeg for min part finder mig meget godt deri, jeg kan klare mig hvor det er, og kommer altid godt ud af det og har stadigvæk temmelig godt med penge, men her er mangel en stakkel, som ikke er rigtig rask, og ikke kan arbejde, ingen penge har, og ingen arbejde kan faa, uha du kan tro, det er et surt liv, han er færdig at sulte ihjel, mangel en sulter vel ogsaa ihjel, gaar vild i de store skove, eller falder i Dikkenhullerne om natten og drukner. - Det er forresten kjedeligt, jeg ikke har mit portrait, det vilde ? vor kjære moder, men til næste postdag sende det, når nu bare ikke brevene går feil blandt al den hurlumhei de tydskere går og laver. Hils kjære Peter og tak ham for hans brev. Hils nu vor dyrebare moder mange tusinde gange fra mig, trøst hende for min skyld, jeg har det rigtig godt. Elskte søster, jeg kan nu ikke skrive mere, jeg skal i seng, mine kammerater har alt været i seng over en time, en anden gang skal du faa noget mere at læse. Hils nu dem alle, familie og bekjendte mange gange fra mig. - Og du hilses paa det hjerteligste af din altid hengivne Henrik. Undskyldning for Edvard, at han ingen brev modtager fra mig. Du ved nu grunden, din Henrik. Peter bad mig skrive, hvad brevene koster mig. Vil du sige ham, dem jeg endnu har modtaget koster ingenting når de kommer her. Lev vel Andine (underskrevet Din Henrik)

...

(3) Her en kopi af en kopi af svarbrevet fra Andine til Henrik, dateret Borupgaard 21/1 1865 - men brevet kom retur til afsenderen: Min kjære Henrich. Vi har længe ventet efter brev fra dig. Det sidste brev vi modtog fra dig fik vi i oktober, det var skrevet den 17. august, og da skrev du, at du vilde skrive igen til næste postdag, men endnu har vi ingen modtaget, jeg vil da haabe, at det er gaaet galt og at det ikke er dig der er syg eller fejler noget at du ikke har kunnet skrive. Kjære Henrich, du må undskylde Peder, at han ikke har skrevet til dig, han vilde allerede have skrevet før november, men saa var han i daarligt humør over Edvard og vilde først se om han kom derfra eller hvordan det gik med ham. Men da saa det nu er forbi at de nu flyttet fra Ussinggaard saa kom det andet i vejen for os. Johannes han kom til at ligge syg først i november og ligger endnu. Vi havde ikke troet at han havde levet, men nu er det lidt bedre med ham, men det er vist endnu tvivlsomt om han kommer sig eller ikke kjære Henrich. Du kan ikke tro, hvor meget han har lidt og lider og moder ogsaa ved at se paa hans elendighed og saa ingen ro, hverken dag eller nat. Det er dog et stort gode for os, at moder hun er nogenlunde rask i denne tid. Der er to senge i sovekammeret saadan at vi kan bære ham af den ene seng og i den anden. Bøl han hjælper morgen og aften at flytte ham. Det er en hævelse paa brystet, det begyndte som en byld saa vi troede det var en almindelig byld, men vi hentede alligevel strax lægen, da det var paa saa vanskelig et sted, han skar et lille hul og saa skulle der grød paa, men det blev jo længere jo værre, saa maatte vi hente ham igen, saa blev det skaaret længere ned, der kom 2 underkopper fulde af materie og saa maatte vi blive ved med grød og saa mente lægen nu vilde det hjælpe, men han maatte skære 2 gange til. Dagen før nyttaarsaften blev der skaaret 4de gang og da havde han overskaaret en temmelig stor aare, for lidt efter han var kørt

gav blodet sig til at strømme deraf. Kjære Henrich du kan ikke tænke dig vor angst. Vi troede han var død med det samme vi kunde ikke faa blodet standset. Men endelig blev det dog standset, han var saa mat at han i flere dage ikke kunne røre en arm, han maatte ligge hele natten i alt blodet, vi turde ikke røre ham for at det ikke skulde begynde igen. Vi maatte om morgenen skære hans skjorte og trøje af ham. Nu er han dog noget bedre, men han er jo mat og saa ogsaa øm og daarlig nu har han ogsaa lagt hul paa hans ben og han kan ikke saa meget som røre hans hoved og saa smerter det store saar ham jo saa meget. Det er en mærkelig sygdom. Lægen har aldrig fundet saadan et tilfælde før. Saa du kan tro kære Henrik vi har ikke havdt det godt. Fader har et par gange været syg et par dage og han er jo altid dårlig, med Edvard er det jo dog en elendighed han er med hans kone i Gram og Gud ved hvorledes han skal komme i gang igen han eier nu ingen ting og skylder Broge penge og mange regninger i Horsens. Kunde vi dog nu snart faa brev fra dig og høre at du er rask det kunde dog trøste os lidt især vor kjære moder. Forvalter Hansen han var her nytårsdag. Ham skulde vi hilse dig fra og ønske dig et glædeligt nytår, han sagde Gud ved hvor Henrich har spist til nytårsaften i aar. Winther fra Overby var her nu i dette øjeblik, han fortalte, at fæstemand Hansens datter fra Aarhus, hun var hos dem, hun var bleven forlovet med madam Vinyhers broder, han er fuldmægtig hos Hansen. Hun havde fortalt dem, at hun godt kendte dig. Peter og jeg havde bestemt at skrive saadan at du kunde faa brev til din fødselsdag, men nu er det bleven for sildig jeg vilde have sendt dig mit visitkort, men jeg synes at det jeg har ligner saa daarlig saa jeg vil vente til jeg faar et bedre saa skal jeg sende dig et. Nu vil vi allesammen gratulere dig til din fødselsdag og ønske dig alt muligt held og lykke og helbred og sundhed, som dog er det vigtigste af alt. Kjære Henrich nu maa jeg nok slutte for denne gang, nu tænker jeg at broder Peter han

skriver dig et langt brev. Nu skal jeg hilse dig mange gange fra moder og fader og Johannes og kjærligst hilses du af din hengivne Andine. Glædeligt nytaar ønsker vi dig kjære Henrich. Skriv nu snart. Fra Edvard og hans kone skal jeg hilse dig. Edvard kan snart vente sig en lille arving. Jeg fik i julen en smuk skrivemappe hvori der var en seddel hvorpaa stod fra Henrich og Peter. Jeg maa derfor takke dig (underskrevet Lev vel kjære Henrich)

...

(4) Her en kopi af en kopi af et u-dateret ekspresbrev til Andine fra Henrik, Sebastopol Hill Melbourne, modtaget 25/5 1867: Kjære søster. Jeg modtog hændelsesvis Peters brev i dag med den sørgelige underretning at kjære fader er død. Jeg er nu ikke oplagt til at skrive noget langt brev kjære søster, mit humør er ikke efter det for øjeblikket. Jeg er paa vejen til en ny plads og vil forsøge det, jeg har endnu 300 engelske mile at gaa. Jeg skriver dette brev paa et hotel, saa snart jeg kommer til mit bestemmelsessted skal du faa et længere brev fra mig og skal jeg sige dig når jeg kommer hjem - jeg tænker jeg kan tjene nogen penge hvor jeg går hen og kommer hjem til sommer. Hils elskede dyrebare moder mange gange fra mig og sig hende jeg er ved godt helbred, og vil snart se hende haaber jeg. Hils mine brødre meget fra mig og ønsk dem alle glædelig jul og nyt aar. Min jul bliver vist ikke meget glædelig. Du hilses selv kjære søster fra din hengivne broder Henrich. PS Trøst moder saa godt du kan, og sig hende være ved godt mod, måske jeg kan være heldig, og komme hjem med en hel slump penge. Hils Edwards kone fra mig. Tak Edvard for det han er saa flittig med at skrive mig til, han vil modtage et brev fra mig næste gang jeg skriver (underskrevet Din hengivne Henrich)

...

Andines bemærkninger er unægteligt interessante, men jeg forstår det ikke. Måske var storesøsteren bare jaloux på sin

lillebror. Min oldefar Edvard Emborg blev født samme år den gamle konge Frederik 6 døde (1839). Han havde da været den længst regerende nogen sinde. Først kronprinsregent i 24 år for sin sin sindssyge far, Christian 7, og derefter selv enevældig i 31 år. Sammenlagt regerende i 55 år. Christian 4 havde været konge længere, men ikke regerende, og Margrethe 2 var kun overhovedet i 52 år. Den skide knægt Prins Christian Frederik blev den nye som Christian 8. Han var 25 år tidligere blevet detroniseret som norsk konge. Allerede 8 år senere døde han - hans officielle søn blev derefter konge som Frederik 7, og enevælden blev afskaffet. Fritz, som den sidste nye konge rigtigt hed, var ellers barndomsven med eventyrdigteren H. C. Andersen, men grundlovens giver, som embedsværket helst siger, blev aldrig populær. Hverken i det bedre borgerskab eller i embedsværket, og efter 15 års virke døde han 55 år gammel i 1863 (https://da.wikipedia.org/wiki/Grevinde_Danner)

...

Frederik 7 døde på slottet Glücksburg ved Flensborg Fjord, og grenen fra Glücksburg med Christian 9 kom først derefter til fadet (1863). I det berømte berygtede år 1864 blev mine oldeforældre gift. Min oldemor Ane Birgitte Margrethe kom fra en gård syd for Horsens, hvor hendes far var gårdejer - altså ikke længere fæstebonde. Nu ville alle kvinder igen føde mange børn, fordi i mellemtiden havde landboreformerne fuldstændigt ændret trivslen (<https://da.wikipedia.org/wiki/Landboreformerne>)

...

Den smukke brud var bare 18 år gammel, og hendes score havde været min oldefar på kun 25 år, mejeriforpagter på Ussinggaard, en af landets bedst drevne herregårde. Min oldemor var sej, i løbet af 19 år fødte hun 11 børn. Stadigvæk dengang var børnedødeligheden enorm. 3 piger døde som små, men alle de øvrige 8 blev gamle. I de samme år købte

familien Arvad Mølle langt ude ved den vandrige Skjern Å. Hvad udad tabes, skal indad vindes, sagde man efter krigen i 1864, og derude på heden nord for Brande voksede så min farfar Jens Emborg (1869-1951) op (<https://www.kjaersweb.dk/2022/02/02/edvard-severin-emborg/>) (<https://arkiv.dk/vis/2707163>)

...

Arvad Mølle var en ældgammel vandmølle. Ar = gammel og vad = vadested. Tilliggendet var på 400 tønder land hede. 1 tønde er som en fodboldbane, cirka 5.500 kvadratmeter, og var oprindeligt det areal, man kunne tilså med en tønde sædekorn. Møllen malede vel mel og valsede gryn af korn for egnens gårde på heden nord for Brande, og stampede - og farvede - vadmél for Martensens klædefabrik inde i landsbyen Brande. Igennem flere århundreder havde vandmøller med stampeværker været almindelige langs landets åer. Værkerne var energikilder og stampede (valkede) klæde. En kraftkrævende behandling som gav tøjet slidstyrke. Nogle tunge lodrette bjælker blev hævet og faldt tilbage på faste underlag og stampede. Vadmél var bøndernes traditionelt stærke og varme - naturfarvede - grå tøj vævet af uld, og desuden var vadmél accepteret som betalings-middel i Sverige, Island, Shetland og Irland (<https://da.wikipedia.org/wiki/Vandmølle>)

...

Farver Jensen i Brande havde købt et farverianlæg af Harke Martensen, der så efterfølgende i 1866 havde købt Arvad Mølle, hvor han både drev landbruget, vandmøllen og ydermere opbyggede et endnu større farveri. Farver Jensen i Brande kunne imidlertid nemmere få leveret tøjet fra og afleveret tilbage til folk inde i landsbyen, end Harke Martensen kunne helt derude ved Arvad Mølle. Derfor stod Harke Martensen hver søndag og modtog og afleverede tøjet tilbage til folk inde ved kirken i Brande. Herefter gik

virksomheden Arvad Mølle rigtig fint, men i 1870 havde Harke Martensen meldt sig ud af sin almindelige brandforsikring, og var rejst ind til Vejle for at melde sig ind i den Wistoftske Brandkasse - og da slog katastrofen ned. Der gik ild i farveriet på Arvad Mølle, alt nedbrændte, og han var ruineret - bare fordi han ikke forinden havde fået ordnet en ny forsikring med den Wistoftske Brandkasse (ildebranden var nu nok blevet anstiftet af en af hans egne folk, sagde man)

...

Den lokale legende Harke Martensen fik med kapital fra Tyskland genopført det nedbrændte og genoptog farveriet, men i 1876 solgte han hele herligheden til Edvard Emborg, der betalte med de nye kroner og øre. Den Skandinaviske Møntunion var bare 3 år forinden blevet indført med kroner til afløsning af Daler. Oprindeligt sølvmønten Taler fra Bøhmen, derefter Daler i eksempelvis Danmark, og nu om dage Dollar i eksempelvis USA. En gammel familiekrønike fortæller, at rigmænd inde fra Vejle havde kautioneret for købet af vandmøllen, og at Edvard efterfølgende havde inviteret rigmændene derud for at bese deres pant. De bedste høveder (dyr) var i forvejen blevet trukket over i nabogården. Kun nogle sølle kræ stod tilbage, og i armodens skær indgik man en aftale om gældssanering (hellere lidt end ingenting og bondefangeri er stadigvæk juridisk lovligt)

...

Det meget specielle landskab derude på den jyske hede nord for Brande er blevet udødeliggjort, fordi en gård dannede kulisse til en af danmarkshistoriens største film-succeser, Morten Korchs De røde Heste. Filmen er stadigvæk på nettet. Nu om dage er europas højeste kontortårn efter Bestsellers planer projekteret til kun et stenkast syd for Arvad Mølle. Et stort mediestunt. Min oldefar døde 81 år gammel i 1919, og dagen efter begravelsen døde min oldemor 74 år gammel. Det er så yndigt at følges ad, og det gjorde de så (æret være deres

minde)

...

Mine oldeforældres børnebørn talte med tiden 30 + flere født uden for ægteskaberne. Oldeforældrenes navne blev genbrugt. Flere af de piger blev døbt Ane, Birgitte og Margrethe og 4 af drengene blev døbt Edvard (eksempelvis min far). I øvrigt blev min oldemors lillesøster gift med den dengang ældgamle gårdejer Mikkelsen på bondegården Brunsbjerg ved den lille kirkeby Stenderup syd for Horsens. Nu om dage nedlagt som bondegård, men dengang en større gård. Okkerfarvet bindingsværk i 4 længer, stråtag, egen vindmølle, toppede brosten på gårdspladsen og 75 tønder land (hvor jeg som dreng oplevede mange skønne feriedage hos Mikkelsens)

...

Afslutningsvis blev så lille jeg født i det sydvestlige Jylland på årets længste dag (1947). Min mor havde været cyklende hjemmesygeplejerske i Folding Sogn, men efter min fødsel blev hun hjemmegående husmor. Min far var lærer på Brørup Skole i Brørup Sogn, og min storesøster Margit var en stor pige på hen ved 6 år. Vores 3-værelses lejlighed var et hjem med klaver, hvor min mor og storesøster sad og spillede. Tiden lige efter verdenskrigen tegnedes af plovmanden bag sin hest, men et ti-år senere fossede danmarkshistoriens største velfærds-boom ind over kongeriget (oldemor havde født 11 børn, bedstemor 4, mor 2, hvorimod min kone bare fødte 1 barn)

...

Jeg blev døbt Jens Emborg, et fint navn der igennem tiden var blevet genbrugt igen og igen af mine slægts-rødder. Jeg blev både døbt og konfirmeret, men dengang jeg i 1970 blev gift via en sort præstekjole, var jeg i virkeligheden ikke længere medlem af Folkekirken. I 1968 havde jeg meldt mig ud af foreningen. Kirken havde altid gjort det, fremmanet en frygt for derved at fremprovokere folkets næsten altid identiske

reaktion - og for så at profitere deraf. Ligeledes har sidenhen både militæret, politikere - og alle andre magtsyge - gerne pustet til enhver mulig ild, fordi frygt har altid været næring for de magtsyge (når pengene i kisten klinger, straks sjælen ud af skærsilden springer)

...

Min far Edvard Emborg (1905-1984) havde en speciel evne til at indgyde sine elever selvtillid, har flere af hans gamle elever senere fortalt mig, og at de så efterfølgende havde nydt godt deraf igennem hele deres liv (tak er ellers kun et fattigt ord, men de ord har om noget varmet mit gamle hjerte)

...

Min lille lege-kammerat Knud lærte mig en sommer i begyndelsen af 1950'erne at cykle. Jeg havde fået cyklen efter min storesøster, og jeg kan huske, at selve starten var det sværeste, men at Knud fik mig højt op på en stor sten, oppe på hjørnet ved vandtårnet, at han fint fik cyklen ind under mig og at han så bare skubbede mig ned ad en stejl gade derfra. Hu hej hvor det gik, og i susende fart cyklede vi tværs over byens travle hovedgade og videre ud i det fri. Imidlertid havde vi opskræmt de koner, der straks havde spottet os, og landsbyens netværk fungerede, for vi blev indfanget. Vi nåede aldrig ret langt ud. Skældud husker jeg ikke, men landets første kvindelige sognerådsformand, Karen Lamp, talte store alvorsord til vore forældre, og vores allestedsnærværende cykelsmed Nielle satte min cykel i karantæne - og der stod den så helt alene (lige indtil Knud dagen efter igen hjalp mig med at få den ud og hen den store sten på hjørnet)

...

I barndommens Brørup blev jeg vildt imponeret af de stærke skrallemænd, som ofte kom og tømte baggårdens fyldte spande. Når jeg bliver stor, sagde jeg, vil jeg også være skraldemand. Det blev jeg imidlertid ikke, fordi det mente min mor ikke var nogen god idé (men murere, sagde hun, er

bestemt også meget stærke)

...

Min morfar havde været byggematador oppe i Horsens. Efter 1. verdenskrig (1914-1918) havde deflationen taget livet af ham. Inflation er slemt, men deflation er meget værre.

Hvordan, havde jeg ofte spurgt min mor, men dét ville hun ikke tale om. Så jeg går ud fra, at han havde begået selvmord. Hendes mor (min mormor) var forinden død i barselsengen med hende selv. Den skæbnesvangre dag så også hendes far døde, havde hun bare været en stor pige på 10-12 år. Hun havde været helt alene i verden. Ingen søskende, ingen familie (og socialhjælp var ikke opfundet)

...

Normen i filmens barndom var at fremvise film uden tale og lyd, men forevisningerne var ikke lydløse, fordi filmene blev ofte akkompagneret af orgel- eller klaverspil, og en pige på 10-12 år der kunne spille klaver, har garanteret været passende billig arbejdskraft. I begyndelsen af 1920'erne var der i Horsens flere biografteatre med de moderne stumfilm. Fy og Bi (Fyrtårnet og Bivognen) debuterede i 1921, og i de tider med stumfilm var danske Asta Nielsen verdens superstjerne (den første talefilm i Danmark var Præsten i Vejlbj fra 1931)

...

Ydermere havde min mor Anna Johansen (1908-2002) klaret en uddannelse til sygeplejerske. Hun havde arbejdet i København, Roskilde og Århus inden hun i midten af 1930'erne plejede min farmor, som jeg aldrig har set, på en privatklinik inde i Horsens. Ved sygesengen der mødtes så min mor og far. Ude på landets bondegårde havde konerne og børnene traditionelt altid taget del i arbejdet, men efter min fødsel i 1947 bevægede også byernes fruer sig for første gang nogensinde ud på arbejdsmarkedet. Manglen på arbejdskraft var stor efter 2. verdenskrig (stik modsat blev min mor

hjemmegående med kaffeslabberas)

...

Min svigermor fortalte mig år senere, at hendes far havde været stadsarkitekt i Horsens. Alle vidste, at han havde sig en elskerinde - og alle accepterede det, men på et tidspunkt sagde alle hans sønner stop, hvorefter manden skød først sin elskerinde og derefter sig selv inde på et hotel i Horsens. Alle pigerne mente derimod ikke, at deres far havde gjort noget som helst forkert. Forstå det hvem kan, jeg kan ikke (det har desværre ikke været muligt for mig at få selvmords-historierne i Horsens bekræftet)

...

I begyndelsen af 1950'erne byggede vi vores hus. Vi havde købt en gammel frugthave nede i fodenden af barndommens gade. Ikke længere kul og kakkelovn, vild luksus med fjernvarme, eget toilet og bad, eget værelse og i 1954 begyndte jeg at gå i skole på byens eneste. Realeksamen i 1964 og arrangerede rockkoncerter (pigtråd) overalt i Jylland. Fik svendebrev som murer og læste videre til arkitekt i Århus (derefter trak en af mine pigtråds-venner, Harald Rytz, mig med ind i luftfarts-branchen herovre i København)

...

Min interesse for mine egne slægts-rødder + hvorfor navnet blev Emborg + slægtens historie begyndte med den slægtsbog, min far og min onkel lod et slægtsforsknings-institut i Fredericia udarbejde. Mange år senere har jeg så her opdateret min slægtskrønike. Jens Emborg, København 2024 (jensemborg@icloud.com)